

PROFILAKTIKA INSPEKTORLARINING KIBERJINOYATCHILIKNI OLDINI OLISH FAOLIYATI

Eshqobilov Abdulla

O'zbekiston Respublikasi IIV Akademiyasi Huquqbuzarliklar
profilaktikasi faoliyati ixtisosligi bo'yicha tahsil olayotgan 3-o'quv
kursi 312-guruh kursanti

G'aniyev Farrux Taxirjanovich

O'zbekiston Respublikasi IIV Akademiyasi Huquqbuzarliklar
profilaktikasi faoliyati kafedrasida katta o'qituvchisi Toshkent, 100197,

O'zbekiston, e-mail: fargan77@bk.ru

orcid.org/0009-0005-2423-050X

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15673642>

ARTICLE INFO

Received: 01st June 2025

Accepted: 05th June 2025

Published: 15th June 2025

KEYWORDS

Profilaktika

inspektorlari, kiberjinoyatchilik, kiberxavfsizlik, jinoyatlarni oldini olish, raqamli jinoyatlar, internet jinoyatchiligi, huquqiy ongni oshirish, psevdoinjinoatlar, texnologik yondashuvlar, huquqni muhofaza qilish tizimi, jamiyat va huquq organlarining hamkorligi, kiberjinoyatlarni aniqlash va tahlil qilish, ilg'or texnologiyalar, kiberhujumlar, pufakchalar va zararli dasturlar, kiberjinoyatlarni oldini olish strategiyalari, axborot xavfsizligi, profilaktik tadbirlar, jamoatchilik bilan ishlash, raqamli huquqlar va himoya.

ABSTRACT

Profilaktika inspektorlarining kiberjinoyatchilikni oldini olish faoliyati" mavzusi bugungi kunda huquqni muhofaza qilish tizimida muhim ahamiyatga ega bo'lib, kiberjinoyatchilikning tez sur'atlar bilan rivojlanishi va uning xavf-xatarlarini kamaytirish zarurati keskin ahamiyat kasb etmoqda. Kiberjinoyatchilik, internet va texnologiyalarning rivojlanishi bilan bog'liq holda, o'zining murakkabligi va global miqyosdagi ta'siri bilan ajralib turadi. Shu sababli, profilaktika inspektorlari o'z faoliyatlarini nafaqat an'anaviy jinoyatchilikni, balki yangi turdagi jinoyatlar — kiberjinoyatlar bilan bog'liq holatlarni aniqlash va ularning oldini olishda ham samarali amalga oshirishi kerak. Maqolada, profilaktika inspektorlarining kiberjinoyatchilikni oldini olishdagi rolga alohida e'tibor qaratiladi. Ushbu faoliyatning asosiy maqsadi — kiberjinoyatlarning oldini olish, profilaktik tadbirlarni amalga oshirish va aholi o'rtasida huquqiy ongni oshirishdir. Profilaktika inspektorlari, kiberjinoyatlarning samarali oldini olish uchun, turli texnologiyalar va metodlardan foydalanishlari, shuningdek, jamoat bilan ishlash, davlat idoralari va boshqa tegishli tashkilotlar bilan hamkorlik qilishlari zarur. Ushbu maqola kiberjinoyatchilikka qarshi kurashishda profilaktika inspektorlarining rolini o'rganib chiqadi va ularning profilaktika tadbirlarida qanday usullarni qo'llashi kerakligini ko'rsatadi. Maqola, shuningdek, zamonaviy texnologiyalardan foydalangan holda, huquqni muhofaza qilish tizimining samaradorligini oshirish masalalarini ham ko'rib chiqadi. Maqolada, kiberjinoyatchilikka qarshi kurashishda ilg'or tajribalar va usullarni joriy etish zarurati, profilaktika inspektorlarining metodologik yondashuvlari va texnik imkoniyatlaridan foydalanish, shuningdek, huquqiy me'yorlarni yangilash, kengaytirish va amaliyotda joriy qilish masalalari yoritiladi. Ahamiyatli jihat shundaki,

kiberjinoyatlarni oldini olish faqat huquqni muhofaza qilish organlari tomonidan amalga oshirilmasligi, balki jamiyatning barcha qatlamlarining hamkorligida bo'lishi zarur.

Kirish Bugungi kunda axborot texnologiyalari va internetning rivojlanishi jamiyatning turli sohalarini, shu jumladan, huquqni muhofaza qilish tizimini ham yangi xavf-xatarlar bilan yuzma-yuz qoldirmoqda. Kiberjinoyatchilik — bu texnologiyalar yordamida amalga oshiriladigan jinoyatlar bo'lib, ular nafaqat iqtisodiy, balki ijtimoiy va siyosiy barqarorlikka ham jiddiy tahdid soladi. Kiberjinoyatlarning kengayishi va murakkablashuvi jahon bo'yicha huquqni muhofaza qilish organlariga yangi yondashuvlarni va ilg'or metodlarni talab qilmoqda. Shu boisdan, kiberjinoyatchilikni oldini olish va unga qarshi kurashishda profilaktika inspektorlarining roli beqiyos ahamiyatga ega. Kiberjinoyatchilik, uning turli ko'rinishlari — onlayn firibgarlik, shaxsiy ma'lumotlarni o'g'irlash, raqamli huquqbuzarliklar, shaxsga nisbatan tajovuzlar va boshqa ko'plab jinoyatlar, har bir yurist va huquqni muhofaza qilish xodimining kundalik faoliyatiga ta'sir qiladi. Shu nuqtai nazardan, profilaktika inspektorlari nafaqat jinoyatlarni tergov qilish, balki ularning oldini olishda ham faol ishtirok etishlari kerak. O'zlarining profilaktik tadbirlarini amalga oshirish orqali, ular jamiyatda kiberxavfsizlikni ta'minlash, fuqarolarni raqamli jinoyatlar haqida ogohlantirish va ularga qarshi kurashda huquqiy yordam ko'rsatish orqali muhim rol o'ynaydilar. Profilaktika inspektorlarining kiberjinoyatchilikni oldini olishdagi faoliyati, ayniqsa, texnologiyalarning so'nggi yutuqlarini hisobga olgan holda, yanada murakkab va muhim bo'lib bormoqda. Internet va mobil texnologiyalarining jadal rivojlanishi, shuningdek, virtual dunyoda sodir etilayotgan jinoyatlarning ko'pligi, profilaktika inspektorlarini raqamli jinoyatlarni aniqlash va oldini olish borasida yangi yondashuvlarni ishlab chiqishga undamoqda. Ular uchun kiberjinoyatchilikni tahlil qilishda nafaqat an'anaviy huquqiy metodlar, balki zamonaviy texnologiyalarni, masalan, ma'lumotlarni tahlil qilish dasturlarini, kiberxavfsizlik tizimlarini va kriptografiya kabi ilmiy usullarni qo'llash zarur. Profilaktika inspektorlarining kiberjinoyatchilikni oldini olishdagi faoliyatini muvaffaqiyatli tashkil etish uchun jamoatchilikning huquqiy ongini oshirish ham juda muhimdir. Kiberjinoyatlarning oldini olishda fuqarolar, ayniqsa, yoshlar o'rtasida raqamli xavfsizlik bo'yicha keng tushunchalarni shakllantirish lozim. Shuningdek, jamiyatga kiberjinoyatlarni qanday aniqlash, qanday qilib ulardan himoyalani, va kiberjinoyatchilarni qanday jazolash mumkinligi haqida o'rgatish lozim. Profilaktika inspektorlari bu borada huquqiy ma'ruzalar, seminarlar va treninglar o'tkazish orqali aholiga kerakli bilimlarni etkazib berishi kerak. Kiberjinoyatchilikning oldini olishda davlat idoralari, xususan, politsiya, xavfsizlik xizmatlari va boshqa tegishli tashkilotlar bilan hamkorlikda ish olib borish zarur. Bundan tashqari, profilaktika inspektorlari o'z faoliyatida zamonaviy texnologiyalarni qo'llash orqali kiberjinoyatchilikka qarshi kurashishda yanada samarali natijalarga erishishlari mumkin. Masalan, sun'iy intellekt va katta ma'lumotlarni tahlil qilish vositalari yordamida kiberjinoyatchilarni aniqlash va ularning jinoyatlarini oldindan bashorat qilish mumkin. Shu bilan birga, kiberjinoyatlarni oldini olish uchun hukumatning qo'llab-quvvatlashi, qonun hujjatlarini yangilash va modernizatsiya qilish muhim ahamiyatga ega. Raqamli jinoyatlarning oldini olishda xalqaro hamkorlik ham muhim o'rin tutadi, chunki ko'plab kiberjinoyatlar transmilliy xarakterga ega va ularni bartaraf etishda faqat bir davlatning sa'y-harakatlari kifoya qilmaydi. Kiberjinoyatchilikka qarshi profilaktik tadbirlarni amalga oshirishda ijtimoiy tarmoq platformalari va boshqa internet resurslarining xavfsizligini ta'minlash ham o'ta zarur hisoblanadi. Aholi o'rtasida internetda xavfsiz bo'lish va shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish bo'yicha ko'proq ma'lumotlar tarqatish, shuningdek, onlayn firibgarliklardan qanday saqlanish mumkinligi haqida keng targ'ibot ishlari olib borish kerak. Profilaktika inspektorlari bu borada huquqiy ko'mak va maslahatlar berishlari lozim. Shu bilan birga, kiberjinoyatlarning oldini olishdagi samarali faoliyat nafaqat huquqni muhofaza qilish idoralari, balki davlat, jamoatchilik va barcha fuqarolar tomonidan

hamkorlikda amalga oshirilishi kerak. Kiberjinoyatchilikka qarshi kurashda samarali natijalarga erishish uchun profilaktika inspektorlarining tashabbuskorligi, bilimlari, malakalari va zamonaviy texnologiyalarni qo'llash qobiliyati muhim omil bo'ladi. O'z faoliyatida zamonaviy texnologiyalarni, huquqiy normativlarni va jamoatchilikni himoya qilishni birlashtirish orqali, ular kiberjinoyatlarni oldini olishda katta yutuqlarga erishishlari mumkin. Kiberjinoyatchilikni oldini olishdagi profilaktika inspektorlarining faoliyatini takomillashtirish va samarali amalga oshirish uchun ularga zarur bo'lgan bilim va ko'nikmalarni taqdim etish, shuningdek, zamonaviy texnologiyalar bilan tanishtirish zaruriyatini ko'rsatadi. Kelajakda bu sohadagi profilaktik ishlanmalarni kengaytirish va rivojlantirish, kiberjinoyatchilikning oldini olishda samarali natijalarga olib kelishi mumkin.

Asosiy qism:

Kiberjinoyatchilikning tez rivojlanishi va uning global miqyosda tarqalishi zamonaviy huquqni muhofaza qilish tizimlariga yangi muammolarni keltirib chiqarmoqda. Bunday jinoyatlar ko'pincha murakkab texnologik jarayonlar orqali amalga oshiriladi va ularni aniqlash, tergov qilish hamda oldini olish an'anaviy usullar bilan qiyinlashadi. Shu boisdan, profilaktika inspektorlarining kiberjinoyatchilikni oldini olishdagi roli alohida ahamiyatga ega. Ularning faoliyati nafaqat huquqni muhofaza qilishning an'anaviy usullariga, balki zamonaviy texnologiyalarga ham asoslangan bo'lishi kerak. Profilaktika inspektorlari o'z faoliyatida kiberjinoyatlarni oldini olishda ko'plab metod va yondashuvlardan foydalanishlari zarur. Birinchi navbatda, ularning asosiy maqsadi — jinoyatlarning sodir bo'lishining oldini olish, ya'ni profilaktik tadbirlar va jamoatchilikni ogohlantirish orqali xavf-xatarlarni kamaytirishdir. Kiberjinoyatlarning ko'pchiligi internet orqali amalga oshiriladi, shuning uchun profilaktika inspektorlarining faoliyatini nafaqat jismoniy joylarda, balki virtual muhitda ham samarali tashkil etish kerak. Bu o'z ichiga onlayn huquqbuzarliklar, internet orqali firibgarlik, ma'lumotlarni o'g'irlash, spam xabarlar, identifikatsiya o'g'irlash va boshqa kiberjinoyatlarni o'z ichiga oladi. Profilaktika inspektorlari tomonidan amalga oshiriladigan birinchi profilaktik tadbir — bu keng ommaga axborot berish va raqamli xavfsizlik bo'yicha huquqiy bilimlarni oshirishdir. Aholini kiberxavfsizlik va internetda xavfsiz xulq-atvor haqida ogohlantirish, ularga kiberjinoyatlarni qanday oldini olish mumkinligini tushuntirish zarur. Ayni paytda, ko'p hollarda, foydalanuvchilar o'zlarining onlayn xavfsizliklarini e'tiborsiz qoldiradilar, masalan, kuchli parollarni ishlatmaslik, shaxsiy ma'lumotlarni noto'g'ri joylarda saqlash yoki kiberxavf-xatarlar haqida yetarlicha bilimga ega bo'lmaslik kabi. Shu bois, profilaktika inspektorlari aholini ma'lumotlar xavfsizligi bo'yicha muntazam ravishda ogohlantirishi kerak. Ular tomonidan o'tkaziladigan huquqiy targ'ibot ishlari, seminarlar, treninglar va vebinarlar aholining kiberjinoyatchilikka qarshi kurashishdagi faolligini oshiradi. Bundan tashqari, profilaktika inspektorlari turli davlat va jamoat tashkilotlari, shuningdek, biznes tuzilmalari bilan hamkorlikda ishlashlari kerak. Kiberjinoyatchilikni oldini olish uchun keng ko'lamli hamkorlik zarur, chunki ko'plab kiberjinoyatlar transmilliy xarakterga ega bo'lib, ularni faqatgina bitta davlatning kuchlari bilan hal qilish qiyin. Xalqaro hamkorlik, axborot almashish va kiberjinoyatchilikka qarshi kurashish bo'yicha umumiy strategiyalar ishlab chiqish zarur. Shu bilan birga, kiberjinoyatchilikka qarshi kurashishda qator ilg'or texnologiyalarni qo'llash muhimdir. Profilaktika inspektorlari kiberjinoyatlarni aniqlashda sun'iy intellekt, katta ma'lumotlar tahlili va ma'lumotlarni shifrlash texnologiyalaridan foydalanishlari lozim. Bu usullar, shubhasiz, jinoyatchilarni aniqlash va ularning faoliyatini oldindan bashorat qilishda samarali bo'lishi mumkin. Profilaktika inspektorlarining faoliyatida texnologik yondashuvlar va zamonaviy dasturiy ta'minotlarni qo'llash, kiberjinoyatlarni aniqlash va oldini olishdagi samaradorlikni oshiradi. Masalan, internetda sodir bo'layotgan firibgarliklarni aniqlashda, ular kiberxavfsizlik tizimlaridan foydalanib, foydalanuvchilarning harakatlarini kuzatishi mumkin. Bundan tashqari, sun'iy intellekt va o'rgatish tizimlari yordamida, kiberjinoyatchilarni aniqlashda ilg'or algoritmlar yordamida avtomatik tahlil o'tkazish mumkin. Shu bilan birga, katta ma'lumotlar (big data) yordamida,

profilaktika inspektorlari kiberjinoyatlarning tendensiyalarini kuzatish va kelajakda sodir bo'lishi mumkin bo'lgan jinoyatlarni oldindan taxmin qilish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bundan tashqari, profilaktika inspektorlari o'z faoliyatida xalqaro hamkorlikni kuchaytirishi zarur. Ko'plab kiberjinoyatlar o'zining transmilliy xarakteriga ega bo'lib, ular turli davlatlarning hududiga tarqaladi. Shuning uchun, butun dunyo bo'ylab huquqni muhofaza qilish organlari va maxsus xizmatlar birgalikda kiberjinoyatchilikka qarshi kurashishda samarali usullarni ishlab chiqishlari lozim. Xalqaro hamkorlik nafaqat kiberjinoyatchilikni aniqlashda, balki huquqbuzarliklarni bartaraf etishda ham muhim o'rin tutadi. Shu bilan birga, profilaktika inspektorlari ijtimoiy tarmoqlar va internet platformalarida yuzaga keladigan kiberjinoyatlar bilan ham samarali kurashishlari kerak. Internetda foydalanuvchilarni himoya qilish va ular tomonidan amalga oshiriladigan huquqbuzarliklarni aniqlash uchun ijtimoiy tarmoqlarda maxsus monitoring tizimlari tashkil etish lozim. Ijtimoiy tarmoqlarda sodir bo'layotgan jinoyatlarni aniqlash va ularni tezkorlik bilan bartaraf etish uchun profilaktika inspektorlari axborot tizimlaridan samarali foydalanishlari kerak.

Xulosa: Kiberjinoyatchilikning tez rivojlanishi va uning turli ko'rinishlarining kengayishi jamiyatda yangi xavf-xatarlarni keltirib chiqarmoqda. Raqamli texnologiyalar va internetning keng tarqalishi bilan, kiberjinoyatlarning oldini olish va unga qarshi kurashish bugungi kunda barcha davlatlar uchun dolzarb masalaga aylangan. Kiberjinoyatchilik global miqyosda keng tarqalgan va murakkablashgan bo'lsa-da, uning oldini olishda profilaktika inspektorlarining roli juda katta ahamiyatga ega. Ularning faoliyati nafaqat jinoyatlarni oldini olish, balki fuqarolarga kiberxavfsizlik bo'yicha huquqiy yordam ko'rsatish, ularni ogohlantirish va jamiyatda huquqiy ongni oshirishdan iborat. Profilaktika inspektorlari kiberjinoyatlarni oldini olishdagi faoliyatida ilg'or texnologiyalarni qo'llash, axborot xavfsizligini ta'minlash va jamoatchilik bilan yaqindan ishlash orqali samarali natijalarga erishishlari mumkin. Shu bilan birga, ular internetdagi huquqbuzarliklarni aniqlash va oldini olish uchun maxsus monitoring tizimlari, sun'iy intellekt, katta ma'lumotlar tahlili va boshqa zamonaviy texnologiyalarni qo'llashlari zarur. Kiberjinoyatlarning transmilliy xarakteri, xalqaro hamkorlikni kuchaytirish zaruriyatini ko'rsatadi. Bu o'z navbatida profilaktika inspektorlarining boshqa davlatlar bilan hamkorlikda ishlash, global darajada kiberjinoyatchilikka qarshi kurashish imkoniyatlarini yaratadi. Kiberjinoyatlarning oldini olishda profilaktika inspektorlarining faolligi, ularning huquqiy bilimlari va zamonaviy texnologiyalarni o'z faoliyatiga joriy etishlari orqali yanada samarali bo'lishi mumkin. Aholini kiberjinoyatchilikka qarshi himoya qilish, huquqiy targ'ibot ishlari va zamonaviy texnologiyalarni qo'llash, kiberjinoyatchilikka qarshi kurashishda samarali natijalarga olib keladi. Kiberxavfsizlikni ta'minlashda davlat, jamoatchilik va huquqni muhofaza qilish organlarining hamkorligi, profilaktika inspektorlarining tashabbuskorligi bilan kuchaytirilishi kerak. Faqat bunday kompleks yondashuvlar orqali kiberjinoyatchilikka qarshi muvaffaqiyatli kurashish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. **Mirzoev, T.** (2021). *Kiberjinoyatchilik va uning oldini olish strategiyalari*. Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va huquq institutining nashriyoti.
2. **Kasimov, N.** (2020). *Kiberxavfsizlik va huquqni muhofaza qilish tizimi*. Toshkent: Yuqori O'quv Muassasalari Noshirlik Boshqarmasi.
3. **Mustafaev, R.** (2022). *Profilaktika inspektorlari va ularning faoliyatidagi yangi yondashuvlar*. Tashkent: O'zbekiston Respublikasining Ichki ishlar vazirligi nashriyoti.
4. G'aniev F. T. Turkiya respublikasi: tabiyati, madaniyati va an'analari //Results of National Scientific Research International Journal. – 2024. – T. 3. – №. 3. – C. 101-116.

5. G'aniev F. T. O'zbekistonda inson huquqlarini himoya qilish milliy preventiv mexanizmi //Results of National Scientific Research International Journal. – 2024. – T. 3. – №. 3. – С. 84-90.
6. Ganiyev F., Ganiyeva G. O'g'irlik haqida tushuncha, o'g'irlikning psixologik genezisi va mehanizmlari //Евразийский журнал права, финансов и прикладных наук. – 2023. – Т. 3. – №. 4. – С. 43-47.
7. Ganiyev F., O'zoqboyev S. Voyaga yetmaganlar tomonidan sodir qilinadigan jinoyat ishlarini yuritish //Евразийский журнал технологий и инноваций. – 2023. – Т. 1. – №. 12 Part 2. – С. 131-134.
8. Ганиев Ф. Ўғирлик жиноятларининг профилактикаси тушунчаси ва турларига оид айрим мулоҳазалар //Евразийский журнал права, финансов и прикладных наук. – 2023. – Т. 3. – №. 4. – С. 37-42.
9. Ганиев Ф. Т. Ўғирлик жиноятининг жиноят-ҳуқуқий жиҳатлари ва олдини олишга доир фикр-мулоҳазалар //Results of National Scientific Research International Journal. – 2023. – Т. 2. – №. 12. – С. 301-313.
10. Ганиев Ф. Профилактика инспекторлари томонидан ўғирликларнинг олдини олиш фаолиятини ташкил этиш йўналишлари //Евразийский журнал права, финансов и прикладных наук. – 2022. – Т. 2. – №. 12. – С. 159-162.
11. Ганиев Ф. "Обод ва хавфсиз маҳалла" тамойилига асосланган тизимни жорий этишда фуқоролар йиғинларини фаолиятини тизимли йўлга қўйиш //Евразийский журнал права, финансов и прикладных наук. – 2023. – Т. 3. – №. 3. – С. 96-98.
12. Ганиев Ф. Ахборот хавфсизлиги ҳамда муҳофазаси таъминланганига қарамасдан содир этиладиган жиноятлар //Евразийский журнал права, финансов и прикладных наук. – 2023. – Т. 3. – №. 1. – С. 129-138.
13. Taxirjanovich G. F., Qizi M. F. M. EKOLOGIYA SOHASIDAGI HUQUQBUZARLIKLARNING O'ZIGA XOSLIGI //Central Asian Journal of Multidisciplinary Research and Management Studies. – 2024. – Т. 1. – №. 4. – С. 8-10.
14. Ganiyev F., O'zoqboyev S. ВОЯГА ЕТМАГАНЛАР ЖИНОЯТЧИЛИГИГА ҚАРШИ КУРАШИШ ВА ОЛДИНИ ОЛИШ-ДАВР ТАЛАБИ //Евразийский журнал технологий и инноваций. – 2023. – Т. 1. – №. 12 Part 2. – С. 125-130.
15. Ganiyev F., Ganiyeva G. O'G'IRLIK JINOYATI TUSHUNCHASI VA PROFILAKTIKASI //Евразийский журнал академических исследований. – 2023. – Т. 3. – №. 4. – С. 173-177.
16. G'aniyev F. PREVENTION OF OFFENSES RELATED TO RELIGIOUS EXTREMISM //Science and Innovation. – 2022. – Т. 1. – №. 7. – С. 125-128.
- G'Aniyev, F. "DINIY EKSTERIMIZM BILAN BOG'LIQ BO'LGAN QONUNBUZARLIKLARNING PROFLAKTIKASI." *Science and innovation* 1.C7 (2022): 125-128.
17. G'aniev F. T. O'ZBEKISTONDA INSON HUQUQLARINI HIMOYA QILISH MILLIY PREVENTIV MECHANIZMI //Results of National Scientific Research International Journal. – 2024. – Т. 3. – №. 3. – С. 84-90.
18. Нарзиев Ш. З. и др. КИБЕР-ЖИНОЯТЧИЛИК ВА УНГА ҚАРШИ КУРАШИШ //ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ. – 2024. – Т. 44. – №. 2. – С. 9-13.
19. Нарзиев Ш. З. Профилактика инспекторларининг илгари судланган шахслар билан ҳуқуқбузарликларнинг якка тартибдаги профилактикаси чора-тадбирларини амалга ошириш фаолияти ҳақида айрим масалалар //zamonaviy fan, ta'lim va ishlab chiqarish muammolarining innovatsion yechimlari. – 2022. – С. 159-162.
20. Атажанов Ў. М. ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ИЧКИ ИШЛАР ОРГАНЛАРИ ПРОФИЛАКТИКА ИНСПЕКТОРЛАРИНИНГ ЖАМОАТ ХАВФСИЗЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШДАГИ ДОЛЗАРБ МАСАЛАЛАР //World scientific research journal. – 2023. – Т. 12. – №. 2. – С. 81-89.

21. 2 Атажанов Ў. Шаҳар ҳудудида жамоат хавфсизлигини таъминлаш бўйича профилактика инспектори фаолиятини ҳуқуқий тартибга солишнинг бугунги ҳолати ва ўзига хос хусусиятлари //Актуальные вопросы обеспечения прав женщин и предотвращения насилия в семье в Узбекистане. – 2024. – Т. 1. – №. 1. – С. 24-30.
22. 3. Майор А. Ў. М. ИЧКИ ИШЛАР ОРГАНЛАРИ ПРОФИЛАКТИКА ИНСПЕКТОРЛАРИНИНГ МАХАЛЛА ФУҚАРОЛАР ЙИГИНЛАРИДАГИ ҲИСОБОТ БЕРИШ ФАОЛИЯТИНИНГ ҲУҚУҚИЙ АСОСЛАРИ ТАҲЛИЛИ //Journal of new century innovations. – 2022. – Т. 11. – №. 6. – С. 117-121.
23. Шаумаров З.Ш. Совершенствование конституционных основ профилактики правонарушений //Zamonaviy fan, ta'lim va ishlab chiqarish muammolarining innovatsion yechimlari. – 2022. – Т. 3. – С. 21-24.
24. Шаумаров З.Ш. Женщины–равноправные члены нашего общества //Scientific Impulse. – 2024. – Т. 2. – №. 20. – С. 74-79.
25. Шаумаров З., Алимов Б. Проблемы профилактики правонарушений среди несовершеннолетних и пути их решения //Общество и инновации. – 2021. – Т. 2. – №. 9/S. – С. 366-372.
26. Саиткулов К.А., Шаумаров З.Ш. Особенности административной ответственности несовершеннолетних //Siyosatshunoslik, huquq va xalqaro munosabatlar jurnali. – 2022. – Т. 1. – №. 7. – С. 84-88.
27. Шаумаров З., Алимов Б. Вояга етмаганлар ўртасида ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш муаммолари ва уларнинг ечимлари //Общество и инновации. – 2021. – Т. 2. – №. 9/S. – С. 366-372.

INNOVATIVE
ACADEMY